

Полежаєв І.І., Прилуцький О.В. Просторовий розподіл *Antherospora scillae* – патогена проліски сибірської в околицях м. Харкова // Матеріали Міжнародної конференції молодих учених «Актуальні проблеми ботаніки та екології», присвяченої 100-річчю Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України (Київ, 20 – 22 жовтня 2021 р.). – Київ, 2021. – С. 63.

**Просторовий розподіл *Antherospora scillae* –
патогена проліски сибірської в околицях м. Харкова**

Полежаєв І.І., Прилуцький О.В.
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Україна

**Spatial distribution of *Antherospora scillae* –
a pathogen of Siberian snowdrop in the vicinity of Kharkiv.**

Polezhaev I.I., Prylutskyi O.V.
V.N. Kharkiv National University, Ukraine

Raising cases of Siberian snowdrop (*Scilla siberica* Haw.) disease, caused by smut fungus *Antherospora scillae*, were reported nearby Kharkiv city. Preliminary results of plot-based quantitative survey suggested that the starting point of infection was located near Pyatykhatky settlement, from where it spread northward and southward.

Antherospora є родом сажкових грибів, що належать до родини Floromycetaceae та є паразитами однодольних рослин з родів *Albucca*, *Eucomis*, *Leopoldia*, *Muscari*, *Ornithogalum*, *Prospero* та *Scilla*. Проліска сибірська (*Scilla siberica* Haw.) – багаторічна трав'яниста цибулинна рослина, ефемероїд, що виражено домінує у трав'яному покриві листяних лісів Сходу України у ранньовесняний період. Ареал виду охоплює Східну Європу (включаючи європейську частину Росії), Кавказ, Західну Азію (Туреччина, північ Іраку, північний захід Ірану).

У 2018 р. на території Харківському лісопарку – масиву широколистяних лісів, що простягається на північ від м. Харкова і переходить у смугу лісів у мікрорайоні Лопані та Харкова – було виявлено поодинокі рослини проліски сибірської, уражені грибом *Antherospora scillae*. У наступні роки уражені рослини дедалі частіше виявляли у лісах в околицях Харкова; стало очевидно, що гриб стрімко поширюється. З метою визначення темпів та прогнозування напрямків подальшого поширення інфекції, у квітні 2021 р. на території Харківського лісопарку та прилеглих лісових масивів було проведено облік ураженості проліски сибірської. Було визначено п'ять локацій, розташованих на відстані 2-3 км одна від одної за лінією північ-південь, відповідно до витягнутої форми лісового масиву (№1. 50,106205. 36,291619, №2. 50.092174. 36,274011 №3. 50,078675. 36,247673, №4 .50,060772. 36,239988, №5. 50.046211. 36,231740). На кожній з локацій в радіусі 100 м було рандомно визначено по 20 ділянок площею 1 м², на яких було проведено підрахунок здорових та уражених рослин; отримані результати аналізували з використанням дисперсійного аналізу та лінійних регресій. За підсумками аналізу можна зробити висновок, що найвища ураженість зафіксована для локації, що розташована в околицях сел. П'ятихатки, тоді як з віддаленням від цієї частини лісового масиву ураженість статистично значуще падає. Позаяк вказана локація припадає на найбільш антропогенно навантажену частину лісопарку, ми припускаємо, що занесенню та подальшому розповсюдженню патогена могли сприяти люди, зокрема через інтенсивне відвідування та збирання квітів. Для перевірки цього припущення ми плануємо розширити мережу облікових ділянок у наступні роки.